

опосередкуванням розвитку корекцією, які в одній і тій же підсистемі послідовно стимулюють розвиток (на уроках подання нового матеріалу), корекцію (на уроках корекції), розвиток (на уроках закріплення чи подання наступного нового матеріалу). Спеціальних методик опосередкованого управління вертикальними процесами в декількох підсистемах з міжпредметним та міжпредметно-внутрішньопредметним опосередкуванням одного процесу іншим ми не зустрічали.

Таблиця 2. Порівняльна характеристика типів опосередкованого управління вертикальним процесом

Тип впливу	Міжпредметне опосередковане управління процесом	Міжпредметно-внутрішньопредметне опосередковане управління процесом	Внутрішньопредметне опосередковане управління процесом
Процес			
Управління	стихийне	стихийне	планомірне
Процес № 1	дисципліна № 1	дисципліна № 1	дисципліна № 1
	тема № 1а	тема № 1а	тема № 1
	підсистема № 1	підсистема № 1	підсистема № 1
Процес № 2	дисципліна № 2	дисципліна № 2	дисципліна № 1
	тема № 1б	тема № 1б	тема № 1
	підсистема № 2	підсистема № 2	підсистема № 1
Процес № 1	дисципліна № 3 (1)	дисципліна № 2 (1)	дисципліна № 1
	тема № 1в	тема № 1в	тема № 1 (2)
	підсистема № 3	підсистема № 3	підсистема № 1 (2)

Отже, управління вертикальними процесами розвитку, абілітації, реабілітації, корекції, компенсації, гіперкомпенсації під час реалізації відповідних методик полягає у пригніченні самоорганізації та стимулюванні саморуйнування біологічних, психологічних і соціальних підсистем системи «дефект» і пригніченні саморуйнування та стимулюванні самоорганізації біологічних, психологічних і соціальних підсистем системи «особистість» людини відповідно до зон розвитку, у яких знаходяться підсистеми, та їхніх системних властивостей.

В подальшому необхідно розробити визначені типи методик безпосереднього та опосередкованого управління вертикальними процесами у системах «особистість» і «дефект».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Выготский Л.С. Основы дефектологии. – СПб.: Изд-во «Лань», 2003. – 656 с.
2. Золотарьова Т.В. Синергетична технологія управління вертикальними процесами у системах «особистість» і «дефект» / Актуальні проблеми педагогіки та психології: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, Україна, 7-8 жовтня 2011 р.): у 2-х частинах, ч. 2. – Львів: Львівська педагогічна спільнота, 2011. – 140 с. – С 82-84.
3. Цикин В.А., Брижати А.В. Синергетика и образование: новые подходы. Монография. – Сумы: СумДПУ, 2005. – 276 с.

УДК: 343.131

РЕПЛІКА У ЗАХИСНІЙ ПРОМОВІ

Кацавець Р.С.

кандидат юридичних наук, доцент
Київська державна академія водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

Репліка – це заперечення проти промови або її частини. З репліками можуть виступати не лише прокурор і захисник, але й цивільний позивач та цивільний відповідач, їхні представники, підсудний.

Репліка, як і судова промова, не може обмежуватися часом. Тому головуючий не має права встановлювати час для проголошення репліки, але, він має право зупинити учасника судового процесу і запропонувати говорити суттєво, якщо той виходить за межі справи.

Репліки не мають визначених складових частин. Їх зміст повністю залежить від тих питань, що були розкриті захисником у своїй промові або обвинувачем у репліці.

У ході полеміки не слід виходити за межі коректності, застосовувати прийоми, що недозволені з моральних міркувань.

Реплика – это возражение против речи или ее части. С репликами могут выступать не только прокурор и защитник, но и гражданский истец и гражданский ответчик, их представители, подсудимый.

Реплика, как судебная речь, не может ограничиваться временем. По этому председательствующий не имеет права устанавливать время для произнесения реплики, но он имеет право остановить участника судебного процесса и предложить говорить существенно, если тот выходит за пределы.

Реплики не имеют составных частей. Их содержание полностью зависит от тех вопросов, которые были раскрыты защитником в своей речи или обвинителем в реплике.

В ходе полеміки не следует выходить за пределы корректности, применять приемы, запрещенные по моральным соображениям.

Replica – it is an objection to a question, or part thereof. Since replicas can serve not only the prosecutor and defense counsel, but also a civil plaintiff and civil defendant, their representatives, the defendant.

Replica, as the court it can not be limited by time. On this chair does not have the right to set the time to cast a replica, but he has the right to stop the party's judicial process and to propose to say much if he is outside.

Replicas do not have the parts. Their content depends entirely on the issues that were revealed in his speech, the defender or a prosecutor in the replica.

During the debate should not go beyond correctness, to use methods that are prohibited on moral grounds.

Ключові слова: реплік адвоката-захисника, коректність, ввічливість, логічні та етичні правила, моральний і професійний обов'язок.

Ключевые слова: реплик адвоката-защитника, корректность, вежливость, логические и этические правила, моральный и профессиональный долг.

Key words: replica defense attorney, correctness, courtesy, and ethical rules of logic, moral and professional duty.

«... Справа хорошого оратора – повернути предметам власну їх важливість і красу», – М. Сперанський.

Ця частина виступу теж не завжди звучить наприкінці судових дебатів. Після проголошення промов учасники дебатів мають право обмінятися репліками (ст. 318 КПК України). Як видно із змісту цієї статті, обмін репліками – це право, а не обов'язок прокурора й адвоката-захисника [3, с. 151].

Якщо репліка прокурора є відповіддю на захисну промову, то репліка адвоката – не на обвинувальну промову, на яку він уже відповів у своїй захисній промові, а на репліку прокурора. Чи обов'язково захиснику скористатися реплікою, якщо з реплікою виступив обвинувач? У цьому не завжди є необхідність, якщо прокурор не висунув заперечень щодо захисної промови, то адвокату достатньо послатись на дану обставину і заявити відмову від репліки. Хоч репліка не основна промова, але вона може уточнити основну промову [5, с. 73].

Зміст реплік суттєво відрізняється від змісту основних судових промов. Репліка – це заперечення проти промови або її частини. Походить від латинського *replico* – повертаю назад, відбиваю. Якщо репліку проголосує прокурор, він висловлює в ній заперечення проти положень захисної промови. Захисник у своїй репліці заперечує проти певних тверджень прокурора. Захисник реплікою не повинен заперечувати проти основної промови прокурора, оскільки це мало місце в захисній промові, крім тих виняткових випадків, коли заперечення необхідно для обґрунтування певних положень репліки. Прогалини, які допустив захисник у промові, не можуть слугувати підставою для репліки. Головуючий у цьому випадку має право відмовити захиснику в наданні додаткового слова під виглядом репліки. Але повторювати в репліці зміст захисної промови – недопустимо. У репліці захисник може змінити свою позицію, внести в неї корективи.

Чи може захисник відмовитись від проголошення репліки, якщо прокурор скористався своїм правом? «Ні, – відповідає В. Гольдинер, – якщо прокурор у своїй репліці навів дані, які явно спростовують висновки, висловлені адвокатом у захисній промові, то в цьому випадку необхідно визнати його правоту і внести відповідні зміни в свою систему захисту» [1, с. 124]. Якщо прокурор не навів таких доводів, то в репліці слід звернути увагу суду на відсутність у прокурора можливості серйозно обґрунтувати свою позицію. Якщо прокурор відмовився від репліки або якщо він не бере участі в процесі, адвокати-захисники мають право обмінятися репліками. Така необхідність виникає в групових процесах, де інтереси підсудних суперечливі. У репліці повинні бути чітко виділені і сформульовані: суть розходжень, суперечностей між ечасниками судових дебатів; висновки, які спростовують заперечення суперника, і факти, які підкріплюють ці висновки; прикінцеві висновки, які впливають із усієї системи аргументації захисника.

У репліці адвокат-захисник, як правило, не повинен торкатися інших питань, не порушених у репліці

прокурора; захисник може зупинитися не на всіх пунктах заперечень державному обвинувачу, а лише на основних найважливіших моментах; в окремих випадках, коли репліка прокурора дає привід для додаткової аргументації, це повинно бути зроблено коротко, щоб репліка не перетворювалася у другу захисну промову. Зміст репліки залежить від тих питань, що порушувалися захисником в промові чи обвинувачем у репліці. Використовуючи репліку, потрібно роз'яснити причини, що спонукають до її виголошення; потім перерахувати питання, що будуть порушені в ній, далі викладати суть даних питань і наприкінці сформулювати висновки щодо сказаного в репліці.

У зв'язку з цим виникає питання про допустимі межі полеміки. Нерідко доводиться спостерігати в суді досить непривабливу картину, коли репліка перетворюється в лайку. Прокурор і адвокат ведуть себе так, як при зустрічі, перекупники на ринку. Віталій Леоненко наводить приклад із судової практики одного із районних судів м. Києва. Під час судового розгляду справи, в той момент, коли адвокат, виступаючи із захисною промовою, сказав: «Товариші судді, якщо по совісті говорити...». У цей момент прокурор, піднявшись зі свого місця, кинув адвокату репліку: «А у вас є совість?». Суд прийняв рішення занести репліку прокурора до протоколу судового засідання і довести до відома вищестоячого прокурора [4, с.128]. Репліку не можна використовувати для зведення особистих рахунків, полеміка має стосуватися тільки принципів питань. Слід пам'ятати, що спір відбувається у суді, де знаходиться чимало людей, які ретельно стежать за судовими дебатами, що, безперечно, впливають на них.

Є різні погляди щодо репліки в літературі. Так, професор Михайло Чельцов вважає, що «правом репліки прокурор повинен користуватися у виняткових випадках, якщо він вважає, що захисник викривив суспільно-політичне значення справи і необхідно виправити його помилку» [11, с. 396]. На думку професора Євгена Матвієнка, «окремі прокурори і захисники умисно залишають для реплік найбільш сильні і переконливі аргументи, розраховуючи на їх ефект у завершальний момент судових дебатів. На прикінцевому підсумку такий прийом, не надаючи ніяких переваг тому, хто виступає, призводить до порушення нормального ходу» судових дебатів, до послаблення значення судової промови, до зниження її дієвості [5, с. 6, 7]. Репліка, – пише професор Ілля Перлов, – це не продовження основної промови, а самостійна промова [6, с. 189]. Професор Юрій Стецовський наголошує на тому, що «реплікою слід користуватися в тому випадку, коли учасник судових дебатів: перекрутив фактичні обставини справи; висловив принципово неправильні положення; під впливом когось із учасників судових дебатів інший учасник змінює свою позицію і бажає заявити про це суду; дав неправильну правову оцінку фактичних обставин справи; хоче дати доповнення істотних прогалів у промові» [8, с.118]. Ми погоджуємося з тим, що заперечувати можна лише проти тверджень, пов'язаних: з теоретичними помилками; з перекрученням фактичних обставин справи або позиції, яку займає інший учасник судових дебатів; з явно неправильною оцінкою суспільної небезпеки злочину.

За будь-яких обставин репліка не має перетворюватися у другу обвинувальну промову або повторення основної промови, як це іноді буває. Отже, репліка прокурора повинна містити заперечення проти: неправильних тлумачень з правових питань (норм кримінального і кримінально-процесуального закону); перекручення фактичних обставин справи, які згідно з ч.1 ст.65 Кримінально-процесуального кодексу України є судовими доказами; неправильного уявлення кого-небудь із учасників процесу про предмет доказування з конкретної справи; висловлених помилкових тверджень; грубої поведінки стосовно учасників судового розгляду, які принижують людську гідність, або необґрунтовано дискредитують їх службу та громадську діяльність.

З репліками можуть виступати не лише прокурор і захисник, але й цивільний позивач та цивільний відповідач, їхні представники, підсудний. Відмова прокурора від репліки позбавляє інших учасників судових дебатів права виступати із запереченнями щодо його судової промови, оскільки всі вони виступали у судових дебатах після прокурора і мали можливість заперечити йому. Але така відмова не виключає можливість обміну репліками між іншими суб'єктами судових дебатів, наприклад: між цивільним позивачем і цивільним відповідачем. Як зазначалось, право останньої репліки належить підсудному.

Репліка, як і судова промова, не може обмежуватися часом. Тому головуючий не має права встановлювати час для проголошення репліки, але, він має право зупинити учасника судового процесу і запропонувати говорити суттєво, якщо той виходить за межі справи. У зв'язку з цим, репліка не може бути використана учасниками судових дебатів для: суперечок, що не мають принципового значення справи; висловлювань на адресу інших учасників судових дебатів; повторення вже сказаного [10, с 24].

На думку професора Г. Саркисянца, «в репліці не обов'язково відповідати на всі твердження, які наводяться в захисній промові або репліці прокурора. Це слід робити тільки у випадку необхідності. Як правило, репліка обвинувача складається із заперечень захиснику, під впливом судової промови захисника» [7, с. 105].

Репліки не мають визначених складових частин. Їх зміст повністю залежить від тих питань, що були розкриті захисником у своїй промові або обвинувачем у репліці. На нашу думку, структура репліки має бути побудована так: на початку репліки слід з'ясувати причини, що спонукали до її проголошення; перерахувати питання, що будуть висвітлені у репліці; врешті, перейти до викладення суті питань; наприкінці сформулювати висновки щодо сказаного у репліці.

Підсумовуючи сказане, слід зауважити, що правом на репліку володіють всі учасники судових дебатів, незалежно від того, виступали вони з промовою чи ні. Суд не вправі порушити право на репліку на тих підставах, що даний учасник процесу не проголошував судової промови.

Основні правила, яких повинні дотримуватись під час судових дебатів учасники процесу, – повага, ввічливість, коректність. У першу чергу, це стосується адвоката-захисника. Його висока культура, вишукана поведінка, особливо перед виходом суддів до нарадчої кімнати для винесення вироку у справі, принесе користь і йому, і його підзахисному [9, с. 60]. Моральний і професійний обов'язок адвоката-захисника полягає в тому, щоб створити у присутніх правильне уявлення про правопорушення та правопорушника, про суспільну небезпеку вчиненого та виховати повагу до закону і правосуддя. Отже, полеміка в суді – необхідна й важлива, але тільки при дотриманні узвичаєних логічних і етичних правил.

У ході полеміки не слід виходити за межі коректності, застосовувати прийоми, що недозволені з моральних міркувань. На думку Я. С. Кисельова «не можна піддаватись стереотипу отримати словесну перемогу, жертвуючи моральними вимогами» [2, с. 91].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гольдинер В. Д. Защитительная речь / Гольдинер В. Д. – М.: Юрид. лит., 1970. – 167 с.
2. Кисельов Я. С. Этика адвоката / Киселев Я. С. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – 140 с.
3. Кучерена А. Г. Адвокатура. Учебник // Кучерена А. Г. – М.: Юрист, 2004. – 351 с.
4. Леоненко В. В. Профессиональная этика участников уголовного судопроизводства / Леоненко В. В. – К.: Наукова думка, 1981. – 164 с.
5. Матвиенко Е. А. Судебная речь / Матвиенко Е. А. – Минск, Госиздат, – 1972. – 290 с.
6. Перлов И. Д. Судебные прения и последнее слово подсудимого в советском уголовном процессе / Перлов И. Д. – М.: Госюриздат, 1957. – 202 с.
7. Саркисянц Г. П. Защитник в уголовном процессе / Саркисянц Г. П. – Ташкент: изд. Узбекистан, 1971. – 249 с.
8. Стецовский Ю. И. Адвокат в уголовном судопроизводстве / Стецовский Ю. И. – М.: Юрид.лит., 1972. – 159 с.
9. Шешов А. В. Как победить в споре: О культуре полемике / Шешов А. В. – Л.: изд-во ЛГУ, 1991. – 220 с.
10. Судові промови адвокатів України. – К.: Ред.журн. «Адвокат», 2000. – 198 с.
11. Чевтайкин М. Заявление адвокатом ходатайства о возвращении уголовных дел для дополнительного расследования / М. Чевтайкин, В. Власов // Советская юстиция. – 1979. – № 8. – 150 с.

УДК 376.36:371.315.7

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ

Качуровська О.Б.

кандидат педагогічних наук, доцент
Інститут корекційної педагогіки та психології
НПУ імені М.П.Драгоманова

Стаття присвячена проблемі формування інформаційної компетентності майбутніх учителів-логопедів в умовах дистанційного навчання. Проаналізовано шляхи впровадження дистанційного навчання у навчально-виховний процес, визначено особливості дистанційної освіти.

Статья посвящена проблеме формирования информационной компетентности будущих учителей-логопедов в условиях дистанционного обучения. Проанализированы пути внедрения дистанционного обучения в учебно-воспитательный процесс, определены особенности дистанционного образования.

The article is devoted to the formation of information competence of future teachers, speech therapists in distance learning. The ways of implementation of distance learning in the educational process, determined by characteristics of distance education

Ключові слова: інформаційна компетентність, дистанційна освіта, дистанційне навчання, інформатизація освіти.

Ключевые слова: информационная компетентность, дистанционное образование, дистанционное обучение, информатизация образования.

Key words: Information competency, distance education, distance learning, informatics education